

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felőlős szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra, (Piac felől 3-ik ajtó).

Hirdetések feladhatók a Horovitz-nyomdában, és a „Debreczen” kiadóhivatalában Darabos-u. 7.

A világháború

dörgedelmes zivatarának hullámiverése elpihent egy kissé. Egy két gyűrűt vet még, a mint a muszka erőlködés megtörik a Kárpátok sziklabércein.

Halálos némaságu csönd támad, olyan, mint amely újabb, elkövetkezendő nagy viharokat szokott megelőzni, vagy amely a vég kezdetét jelenti. Hogy melyiknek a nyitánya a mostani szünet: Ki tudná megmondani.

Mi mindenesetre mindenre elkészülten várjuk a jövőt. Gyönyörű napfényes tavasz újabb hősi küzdelmekben csak nekünk fog kedvezni. Sajnos az idej től mi ellenünk esküdtött volt s a przemysli sikertelenséget is az időjárás vita oda a háború veszteségszámlájára. Talán a tavasz helyrehozza azt, amit a tél elvett tőlünk.

De bármint legyen is, egy bizonyos. A most még hófödte Kárpátokon megtört az orosz tulerő minden ördögi hatalma s Magyarország soha sem lesz prédája — hála a magyarság hősi vitézségének — az ellenséges aknamunkának sem északon, sem délen.

Újabb küzdelmekre egyaránt készül a magyar nemzet. Mindannyian készülünk katonák és itthonmaradottak egyaránt. Hadseregvezetőkink a rendelkezésükre bocsájtott kiváló katonai anyagot készítik elő az új küzdelemre, az országgyűlés pedig Magyarország kimeríthetlen erőforrásához fordul s kiterjeszti a katonai kötelezettséget lefelé 18, felfelé az ötven éves korhatárig.

Mert mindnyájunknak el kell menni, ha úgy követeli a haza, melynek érdeke előtt megszűnik minden más érdek.

A közönség pedig ki nem fogy a jótékonyág gyakorlatából. Vörös Kereszt, Hadsegélyző, Rokkant-egyletek, Megvakult katonák pénzalapja egymásután gyarapodnak az önkéntes adományok által.

Magyarország, a magyar nemzet talán

soha sem volt olyan nagy, mint most, a Hősök korában.

Mert a hősök korszakát éljük. A magyar történelem leghősibb korszakát. Ha Kossuth Lajos lángszelleme feltámadna s megjelenne a magyar törvényhozás márványtermében, újból csak azok a történelmi szavak röppennének el beszédes ajkáról, amelyek legjobban jellemezték a nemzet 1848-iki küzdelmet s a mely ezzel méltatná mai áldozatunk nagyságát is, mondván:

Leborulok a nemzet nagysága előtt!

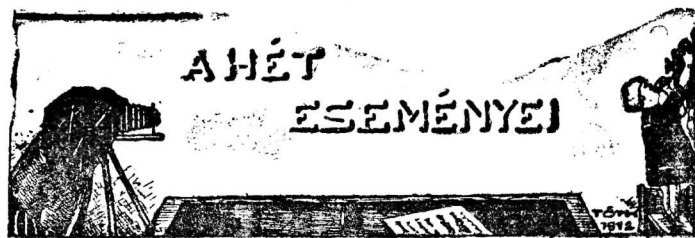
S-r.

SOMOSSY LÁSZLÓ

DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZAR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

— Debreczen város szíve kimeríthetlen az adakozásokban. A vakok számára az „Est” közel 200.000 koronát gyűjtött össze, amelynek 7—8 százalékát debreczeni testületek, magánosok és katonák küldték. A debreczeni hármashonvédek és 39-es bakák katonai erényeit hétről-hétre módunkban volt az események révén magasztalni, épen ilyen dicséret illeti a debreczeni polgárságot is, amely az adakozások terén első helyen áll az országban Budapest után. Huszonkét katonai kórházakban siet a szenvedéseket enyhíteni, de nem feledkezik meg a hivatalos, háborús jótékony intézményekről sem. Debreczen a hazafiság hősi végvára a most folyó világháborúban sem tagadta meg magát.

Egy szó . . .

Tegnap még folyt a vér, bömbölt az ágyu
Csörgött a kard és szólt a puskaszó,
Ma minden csendes és néma a tájon,
Vaskos, kövér pelyhekben hull a hó . . .

Minden üres, néma, pusztá a házban
Egy árva szó hallatszik a tanyán:
Egy hadidokló bakának imádsága,
Utolsó szava, fohása: „Anyám“ . . .

Sz. Liszt Nándor.

— **Zuboly meghalt.** Dr. Bányay Elemér nem tartozik a divatos írók közé. De író volt a legjavából való s tudása egy élő Lexikon. Magyar elődeink régi életéből, Budapest multjából levéltári kutatások alapján gyönyörűséges cikkei jelentek meg. Nincs az országnak olyan napi- vagy hetilapja, melybe ne irt volna. Írói ereje, készsége, nagy nyelvtudása, tudományos képzettsége legelső, legkeresettebb s leginkább a Zuboly írói nevet használta. Mint tartalékos hadnagy már a mozgósítás lelegején a harctérre került s most a kárpáti harcokban elesett. Hősi halála nagy részvétet keltett az egész országban, de különösen fájdalma érzésekkel sújtotta a magyar hírlapírói s írói kart. Világháborunk legértékesebb, legigazabb krónikását vesztette el benne.

— **Zsarolással,** a legcsunyább hírlapírói s lapkiadói bűnnel vádolta néhány lelkiismeretlen ember Horovitz Zsigmondot, a „Debreczen“ című lap kiadótlajdonosát. Hivatalos feljelentést is tettek ellene irigyei s két hosszú esztendőn keresztül szenvedett a gyanu miatt az ártatlanul meghurcolt ember. Most végre győzedelmeskedett az igazság s Horovitz Zsigmondot a debreczeni törvényszék az aljas gyanu alól teljesen felmentette, miután a királyi ügyész a vizsgálat s a kihallgatások adatai alapján elejtette ellene a vádat. — Horovitz elégtétele így teljes lett, de vádlói még egyébként sincsenek „kint a vízből“, miután az ártatlanul meggyanúsított lapkiadó még annak idején sajtópereket is indított. Az igazság lassu járásu, de végül mégis győzedelmeskedik.

— **Szentgyörgyi Márta,** szintársulatunk énekes személyzetének ez a nagy művészi és szellemi előkelőséggel rendelkező tagja, szépségesnek ígérkező pályafutásának egyik jele az, hogy határkövéhez ért el a héten, s olyan művészi sikert aratott, amelynek sokáig nyoma lesz a debreczeni színház annaleseiben. Annak a színháznak a krónikáiban, amelynek színpadán bontogatta ki először szárnyait Blaha Lujza, amely színház annyi sok nagyjait, híriót nevelte a magyar színművészetnek. Valóságos művészi eseményszámba megy Szentgyörgyi Márta alakítása a „Zsuzsi kisasszony“ című szerepében, s eszünkbe jutottak a kissé pongyola ensemblé középpontjában látva őt, mindazok, akik először a debreczeni színpadon produkáltak művészt, mint színpadra termelt nagy talentumok, s ahol legutoljára a Zilahy-pár interpretált s értelmezett művészi tartalmat, kiválóságot. Szentgyörgyi Márta ama kevesek közé tartozik, akik a mai zavaros színházi viszonyok mellett is a komoly művészi irányt tartják szem előtt. Nem érdekből, művészi ösztönökből ragaszkodnak a játékművészet kizártságához, a finomabb színekhez, gyakran a hatás-keresés rovására. Szentgyörgyi Márta határozott művészi

egyéniség, s ahhoz értő rögtön meglátja játékkétségét a prózai iskolát. Nincsenek színpadi trükkjei, nem áhítanak a külső sikerek után. Önmagától nyújt kerek egész alakítást, olyan csipkeszerűen finom szubtilitásokat, a melyek az igaz művészet iránt rajongó embert már első jelenéseiben megkapják. E sorok írója sok nagy művésztelenség jövőd pályafutását volt bátor megjósolni, s sejtelmére a Nemzeti Színház, Opera, a Vígyszínház igazgatósága nyomta rá a bélyeget sok-sok debreczeni művész későbbi szerződésével. Meglátják majdan a debreczenieket, hogy Szentgyörgyi is az ország első színművészeitek valamelyikénél fogja az igazi tért elnyerni nagy művészi érvényesítésére. — A Zsuzsi kisasszony egyébként is felülemelkedik az átlagos, háborus szűzségű alakításokon. Egy-két alakja a vidéki életből szívvel és lélekkel van megrajzolva a szatira finom színeivel. — Nagyon jó Várnay László, ez a csupa kedély komikus, aki a Nyilasok, Forrisok gazdag humorára emlékeztet, s diszkrétan mulattató Halasyné S. Etel, ez a bájós komika, akinek alakításán ott ragyog a magyar színészet legszebb kora. Jók a többi szereplők is élükön Kassay Károlyal.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság** április hó 10 én tartotta rendkívüli közgyűlését Csekonics Endre gróf titkos tanácsos elnöklésével. Az 1914. üzletévről szóló, Ormódy Vilmos főrendiházi tag vezérgazdát által előterjesztett igazgatósági jelentés megállapítja, hogy a lezárt üzletév a háboru ellenére kitűnő eredményt hozott. Az egyes üzletágakban elért nyereségek egyesítése után a tiszta nyereség 6,744.965 korona 64 fillérre rug, melyből az alapszabályszerű levonások s e társaságnál megszokott nagy tartalékok után 3.200.000 korona fordították a részvényesek osztalékára s így minden egyes egész részvény osztaléka 800 korona. A jelentés kiemeli, hogy nemcsak a társaság, hanem a biztosító felek sem éltek érezhető módon fizetési kötelezettségeik alkalmával a háboru kitörése óta a moratóriumadta haladékoknál; kiténik a jelentésből, hogy a társaság a háboruval járó társadalmi, valamint a hadsegítő akció már eddig is összesen 290.526 korona 81 fillért kivevő adománynyal támogatta. — Ezenkívül a társaság saját számlájára 7,000,000 koronát vett át a hadikölcsönből együttesen s még ennél is nagyobb összeg jegyzésére hatott a vele szorosabb üzleti kapcsolatban álló biztosító s viszontbiztosító vállalatoknál. A közgyűlés a felmentvényt uengadta s az előterjesztéseket egyhanguan tudomásul vette.

Lakások és boltok bérbeadása.

A református egyháznál az Árpád-téri paróchia alatt lévő 4 szobás uri lakás, a Hatvan utca és Egyháztér sarkán lévő bérházban I-ső emeleten egy hat szobás, egy 4 szobás és a II-ik emeleten egy 6 szobás uri lakás mellékhelyiségekkel, továbbá az Árpád-téri paróchia alatt lévő 2 bolt, és Dégenfeld-tér 4. sz. ház alatt egy bolt és az Egyháztér és Hatvan-utca sarkán lévő Bérház alatt több bolt helyiség folyó évi május 1-ső napjától kiadandók.

A feltételekre nézve értesítés szerezhető az egyházi hivatalban és az ajánlatok ugyanott beadhatók.

Debreczen, 1915. április 19.

Pénzes Sándor
gb. elnök.

